

INVENTARISATIE- EN HERBEOORDELINGSLIJST

Inclusief Adviezen

**NATIONAAL KEURMERK
"NATUURLIJK TUINIEREN"**

ATV De Uithof Den Haag 2021

Het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren is een
samenwerkingsproject
van AVVN, IVN en KNNV.

**INVENTARISATIE- EN BEOORDELING
NATIONAAL KEURMERK NATUURLIJK TUINIEREN**

NAAM VERENIGING: De Uithof

PLAATSNAAM: Den Haag

CONTACTPERSOON: Gea Stoop 06-12366733 mail: g.j.stoop@hetnet.nl

Herbeoordeling uitgevoerd door

Ellen de Nood op 26 juni 2021

AVVN
Vogelvlinderweg 50
3544 NJ Utrecht
(T) 030 - 670 1331
E-mail info@avvn.nl
www.avvn.nl

INHOUDSOPGAVE

	Samenvatting inventarisatie en beoordeling
I	Algemene gegevens complex
II	Specifieke gegevens complex
	A. Inrichting en beheer, algemeen
	B. Inrichting en beheer, specifiek
	C. Opstallen en dode materialen van de vereniging
	D. Inkoop/winkel
	E. Interne milieuzorg
	F. Voorlichting door de vereniging
III	Bijzondere elementen

SAMENVATTING INVENTARISATIE EN BEOORDELING

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentie	Max. punten	Toegekende punten
II.	SPECIFIEKE GEGEVENS COMPLEX					
A.	<i>Inrichting en beheer, algemeen</i>					
A.1	Bodembedekking/kruidlaag				12	11
A.2	Oevers, sloot(kanten) en greppels				23	10
A.3	Vijvers en poelen				6	4
A.4	Grasvelden				9	7
A.5	Bermen					
A.6	Omheining/afscheiding rondom het complex				2	0
A.7	Bestrijding en bemesting				10	10
B.	<i>Inrichting en beheer, specifiek</i>					
B.a.	<i>Beplanting ten behoeve van dieren</i>					
B.a.1	Inheemse plantensoorten					
	Heggen				6	3
	Bosjes				6	6
	Bloemborders				6	6
	Bomen				5	5
B.a.2	Beplanting met natuurwaarde					
	Algemeen				9	7
	Maatregelen t.b.v. insecten				10	10
B.a.3	Watervegetatie				7	1
B.a.4	Verlandings- en ruigtevegetatie				4	0
B.a.5	Bos, struwelen, erfbeplanting				7	6
B.a.6	Wand/gevelbegroeiing				3	0
B.b.	<i>Overige inrichting t.b.v. dieren</i>					
B.b.1	Droge muren/stapel muren				12	2
	SUBTOTAAL					

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentie	Max. punten	Toegekend
	SUBTOTAAL					
B.b.2	Kunstmatige broedplaatsen/nestplaatsen/schuilmogelijkheden					
	Kunstmatige schuilgelegenheden van natuurlijk materiaal				20	9
	Kunstmatige schuilgelegenheden van overig materiaal				12	8
C.	Opstallen en dode materialen van de vereniging					
C.1	Gebruikte beschermende middelen op verenigingsopstallen				2	0
C.2	Dakdekking op verenigingsopstallen				3	0
C.3	Verharding				5	2
D.	Inkoop/winkel					
D.1	Aanbod diverse producten				12	10
D.2	Aanbod beschermende middelen					
D.3	Aanbod bouw- en tuinmaterialen				2	0
D.4	Aanbod materialen voor afscheidingen					
D.5	Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren				2	2
E.	Interne milieuzorg					
E.1	Energiebronnen en -gebruik				7	4
⁴ E.2	Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen				11	7
E.3	Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater				5	2
F.	Voorlichting door vereniging					
F.1	Voorlichtingsplan				6	6
F.2	Schriftelijke voorlichting via verenigingsblad				15	15
F.3	Voorlichting via mededelingenbord				5	5
	SUBTOTAAL					

No.	CATEGORIE	Aanwezig	Afwezig	Potentiële	Max. punten	Toegekende punten
	SUBTOTAAL					
F.4	Voorlichting in de winkel/inkoop				4	4
F.5	Tuinbegeleiding (persoon of commissie)				9	9
F.6	Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies				25	8
III	BIJZONDERE ELEMENTEN (bonuspunten)					53
	MAXIMUM AANTAL PUNTEN EXCLUSIEF BONUSPUNTEN				282	
	TOTAAL AANTAL PUNTEN INCLUSIEF BONUSPUNTEN					233

BEREKENING PERCENTAGE GEREALISEERDE DOELEN:

Maximaal aantal punten: 282 (100 %)

Behaalde aantal punten: 233 (82 %)

Toekenning is : 4 STIPPEN

Beantwoording van de inventarisatie- en beoordelingslijst vindt plaats voor de aanwezige onderdelen en de potentiële onderdelen. De punten die tussen haakjes vermeld worden zijn de maximum punten die verkregen kunnen worden. De advies- & begeleidingscommissie kan minder dan het maximum aantal punten toekennen.

II SPECIFIEKE GEGEVENS COMPLEX

Inhoud:

A. *Inrichting en beheer, algemeen*

1. Bodembedekking/kruidlaag
2. Oevers, sloot(kanten) en greppels
3. Vijvers/poelen
4. Maaien van grasvelden
5. Bermen
6. Omheining/afscheiding rondom het complex
7. Bestrijding en bemesting

A. INRICHTING EN BEHEER, ALGEMEEN

1. Bodembedekking/kruidlaag

Bodembedekking/kruidlaag : **Maximum aantal punten 12**

Bodembedekking/kruidlaag	☐ spontaan opgekomen vegetatie is pleksgewijs aanwezig (1) ☐ ongeveer de helft onder de struiken is bedekt met ongestoorde bodemvegetatie (3) ☒ onder alle struiken wordt de vegetatie met rust gelaten (5)	5
	☒ de strooisellaag (afgefallen blad), bloeistengels en oude takken blijven liggen (5)	5
Bewust aangeplante of verzorgde standplaatstypische soorten aanwezig, bijv. stinzen of andere plantengemeenschappen	☒ ja (2) ☐ nee	o.a. boshyacint, gele dovenetel, sleutelbloem, longkruid, daslook, dagkoekoeksbloem, kaardenbol, e.v.a. 2
<p>Variatie aan soorten is uitgebreid en worden planmatig nog verder uitgebreid. Er is sprake van bewust aangelegde biotopen. Er is een schaduwtuin, een natuurtuin met vijver, een Vlindertuin en een fruittuin recent aangelegd bij de z.g.n. 'kruidentaat'.</p> <p>Er is gedurende 2020 een experiment uitgevoerd met een vergeten groenten tuin in de natuurtuin. Helaas is heeft dit niet geleid tot een vervolg, gezien de warme en droge zomer. Er was veel ingezaaid, maar er is weinig opgekomen. Er is een wilgentenen afscheiding gemaakt.</p> <p>Advies: Het is een uitdaging de wilgentenen afscheiding te laten begroeiingen met klimmers, bijvoorbeeld blauwe haagwinde, deze éénjarige heeft een fraai blauw kleurde bloemen. En de Oost-Indische kers zal het hier eveneens goed doen en is ook nog bruikbaar als vergeten groenten. De oranje bloemen kunnen worden gebruikt als versiering op gerechten en zijn eetbaar, ook de zaden zijn als zoetzuur bekende 'kappertjes'.Er wordt niet geschoffeld in de tuin. De tuin behoeft een onderhoudsbeurt en staat ingepland. Een vast onderhoudsgroepje is aan te raden, mogelijk in combinatie met de werkbeurten.</p>		12

2. Oevers, sloot(kanten) en greppels : Maximum aantal punten 23

Maaien van de slootkanten	Maaifrequentie: X 1 tot 6 maal per jaar (3) O 1 maal per 2 jaar (3)		2
	X Planten worden gefaseerd gemaaid (5)		2
Afvoeren van gemaaid materiaal	X ja (2)		2
Sloten worden geschoond	X ja O nee	Indien ja, verplicht door de overheid: X ja O nee X Materiaal wordt afgevoerd (2)	2
Beschoeiing aanwezig	O nee (5) X ja	Indien ja, X natuurlijk materiaal (3) O kunstmatig materiaal	1
Oeverbegroeiing	X ja (2)	Indien ja, past bij de omgeving: X ja (1) O nee	1
<p>De oevers zijn steil (een ideale situatie is een natuurvriendelijke talud, welk glooiend is, maar dit kost ruimte en zou een complete metamorfose betekenen voor de hoofdsloot op het terrein en doordat de gemeente deze beheert is een perspectief hierop -nog- niet haalbaar). De situatie toont een watergang, die parallel ligt aan het pad en de grote border, alwaar de struiken moeten worden onderhouden door de gemeente. Hier is een achterstand ontstaan. Aan de andere zijde van de watergang is er geprofiteerd van het feit dat de gemeente (nog) niet heeft gemaaid en is er een spontane natuurlijke begroeiing ontstaan met soorten als Walstroo, Gehoornd Helmkruid, Jacobskruiskruid (houdt deze binnen de perken), Smalle Weegbree, Heermoes, Lavatera/Kaarsjeskruid, Haagwinde, Rolklover, Raaigras, Schapenzuring, Brandnetel, Leverkruid, Wilgeroosje, Pinksterbloem, Ooievaarsbek, Zilverschoon, Margriet, Vogelwikke en Havikskruid. Fijn dat de vereniging dit ook waardeert en aan leden probeert duidelijk te maken dat dit de biodiversiteit versterkt en dus wordt gehonoreerd.</p> <p>De gemeente is voor de oeverbegroeiing verantwoordelijk. Blijf met hen in gesprek en duidt wat nodig is voor meer diversiteit, met name de aanleg van een stukje natuurvriendelijke oever.</p> <p>Advies: Maak een afspraak met de stadsecoloog ter plekke en bespreek de mogelijkheden. Leg de nadruk op het feit dat het om natuur gaat en dat men daarin verantwoordelijkheid heeft. Verder is 2x maaien per jaar en afvoeren in de maanden juni en september de beste optie, afhankelijk van de weersomstandigheden heeft er dan bloei en zaadzetting plaatsgevonden.</p> <p>Verder moet de aandacht zijn voor dieren, zoals egels, die weliswaar goed kunnen zwemmen, maar die nu niet uit de waterpartij kunnen komen. <u>Plaats met spoed zoveel mogelijk egeltrapjes.</u></p>			10

3. Vijvers/poelen : Maximum aantal punten 6

X	Direct contact met de ondergrond (grondwater)		
X	Ondiepe en moeraszones aanwezig (2)	2	
X	Onder waterplanten aanwezig (1)	O weinig variatie in onder waterplanten en drijvende planten X relatief veel verschillende onderwaterplanten en drijvende planten aanwezig (2)	1+1
X	Drijvende planten aanwezig (1)		1
	<p>De natuurtuin met vijver/amfibieënpoel was lek en is gerepareerd, maar is dringend aan onderhoud toe. De vereniging is zich hiervan bewust en gaat het binnenkort uitvoeren. De natuervijver/amfibieën poel is eveneens aan onderhoud toe, ook hieraan wordt binnenkort gewerkt. Het waterniveau wordt geregeld d.m.v. een overloop, die is aangelegd. Zo wordt hemelwater naar de vijver gebracht. Deze verbetering is een goede beslissing. Er is een mooie oplossing gevonden voor de oeverbegroeiing door sedum aan te planten, deze gedijt goed, maar mag niet als monotone begroeiing gaan overheersen. Advies: Belangrijkste aspecten zijn onderhoud en continuering hiervan, alsmede uitbreiding van soortenrijkdom is z.s.m. noodzakelijk. Geef een workshop voor geïnteresseerden.</p>		4

4. **Maaien van grasvelden : Maximum aantal punten 9**

☐ nooit ☒ 1 à 2 maal per jaar (4) ☐ 3 tot 6 maal per jaar (3) ☐ 7 tot 20 maal per jaar ☐ meer dan 20 maal per jaar	4
☒ gefaseerd gemaaid, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)	3
Maaibeleid Algemeen Voor wat betreft het maaien en beleid is de vereniging grotendeels afhankelijk van de gemeente, die dit onder haar beheer heeft. De gemeente heeft hierin kennelijk een achterstand opgelopen, waarvan de verenging en de natuur dankbaar gebruik heeft gemaakt. Aan de zijde van de huisjes van de hoofdsloot is doorboor nog niet gemaaid maaibeheer en dat is een zeer goed voor de diversiteit. De natuur heeft haar kans gegrepen en er zijn aardig wat inheemse planten ontwikkeld. Aangetroffen soorten zijn o.m.: wit walstro, gehoornd helmkruid, Jacobs kruiskruid (een soort die niet mag gaan woekeren!), smalle weegbree, heermoes (goed bruikbaar als aftreksel, vanwege grote hoeveelheid silicium. Ook als spuitmiddel goed bij bijv. aandoening van luizen) en verder kaasjeskruid, haagwinde, rolklaver, schapenzuring, brandnetel, leverkruid, wilgenroosje, duizendblad, margriet, vogelwikke, havikskruid, raaigras, akkerkool, melkdistel, ooievaarsbek en engelwortel. Advies: Het is belangrijk om de soorten te gaan monitoren. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van een plantenwerkgroep, eventueel via IVN en Floron, deze registeren zowel landelijk als internationaal. Door monitoring kunnen vorderingen en toename van de diversiteit duidelijk worden. Maaien en afvoeren is in principe in juni en september aan te raden. De exacte uitvoering is min of meer afhankelijk van de situatie. Kijk wanneer de planten zijn uitgebloeid en zaad kunnen gaan afgeven. Dit is nadrukkelijk goed voor insecten en vermeerdering van de soorten rijkdom. Er kan in september besloten worden om een deel van de planten te laten staan, zodat deze in de winter bescherming bieden voor overwinterende insecten dan wel hun eieren of cocoon. Blijf in dialoog met de gemeente en tracht door beïnvloeding te komen tot bijvoorbeeld het mogelijk inzaaien van wilde bloemen langs waterpartij. De gemeente is mogelijk door hun achterstallige onderhoud aanspreekbaar voor aanpassingen, die op terrein onderhoud verminderen. Langs de waterpartij kan ook Grote Ratelaar worden ingezaaid, deze parasiteert op gras en kan tegen maaien. De situatie kan steeds verder worden verbeterd als een belangrijk biotoop.	7

5. Bermen inclusief het deel boven aan de sloot : Maximum aantal punten 11 NVT

Maaisysteem	☐ motormaaier en bosmaaier ☐ handmaaier ☐ zeis ☐ anders	
Maaien	Maaifrequentie: ☐ nooit ☐ 1 à 2 maal per jaar (4) ☐ 3 tot 6 maal per jaar (3) ☐ 7 tot 20 maal per jaar ☐ meer dan 20 maal per jaar	
	☐ bermen worden (deels) gefaseerd gemaaid verdeeld over meerdere jaren, met verschillende kruiden, zoals madelief, witte klaver, hoornbloem, leeuwentand en draadereprijs (5)	
Afvoeren van gemaaid materiaal	☐ ja (2)	
		nvt

6. Omheining/afscheiding rondom complex : Maximum aantal punten variabel

Indien een omheining/afscheiding aanwezig is geef hier het soort aan. Meerdere antwoorden mogelijk	☒ hekwerk van metaal of gaas ☐ niet geïmpregneerde houten omheining met draad (2) ☐ omheining begroeid met klimplanten (2) ☐ vrij groeiende heg (2) ☐ gesnoeide heg (1) ☒ sloot ☐ anders, namelijk.... (indien natuurvriendelijk 2 punten)	
		0

7. Bestrijding en bemesting, Maximum aantal punten 10

X	De vereniging gebruikt bij het beheer en onderhoud geen biologische of chemische bestrijdingsmiddelen (5)		5
O	De vereniging gebruikt bij het beheer en onderhoud biologische bestrijdingsmiddelen		
O	De vereniging gebruikt bij het beheer en onderhoud chemische bestrijdingsmiddelen		
X	De vereniging bemest de algemene groendelen niet (5)		5
O	De vereniging bemest de openbare groendelen met biologische meststoffen		
O	De vereniging bemest de openbare groendelen met kunstmeststoffen		
O	De vereniging gebruikt in de openbare groendelen bodemverbeteraars		
			10

Inhoud:

B. Inrichting en beheer, specifiek

a. Beplanting ten behoeve van dieren

1. Inheemse plantensoorten
2. Beplanting met natuurwaarde
3. Watervegetatie
4. Verlandings- en ruigtevegetatie
5. Bos, struwelen, erfbepanting
6. Wand/gevelbegroeiing

b. Overige inrichting ten behoeve van dieren

1. Droge muren/stapel muren
2. Kunstmatige broedplaatsen, nestelplaatsen, schuilmogelijkheden

B. INRICHTING EN BEHEER, SPECIFIEK**a. BEPLANTING T.B.V. DIEREN****1. Inheemse plantensoorten**Heggen : **Maximum aantal punten 6**

Bij de heggen zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de heggen bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☒ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☒ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☒ een grote verscheidenheid (2)	2+1
Advies: Kies bij vervanging van heggen voor bijvoorbeeld meidoorn, sleedoorn, liguster en hulst: deze soorten geven nestelende vogels veel beschutting en leveren eetbare vruchten. Er zijn enkele fruitbomen geplaatst bij de kruidentuin.			3

Bosjes : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bosjes zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bosjes bestaat uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten bloeiend en vruchtdragend inheems materiaal ☐ met meerdere verschillende soorten bloeiende en vruchtdragende inheems materiaal (2)	
	☒ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee tot drie) ☒ een grote verscheidenheid (2)	6
Het bosstruweel is behoorlijk versterkt met hergebruikt dood hout langs het wandelpad. De groei van aanwezige zwammen is hiervan getuige. Als biotoop toont het geheel een veel betere indruk en er is duidelijk gewerkt aan eerdere adviezen. Heel goed en ga zo door, maar er moet er nog heel wat gebeuren. Advies: Ga voort met ingezet beleid en handhaaf betreffende uitvoering inzake tussendek van boomachtige struiken of hakhout. Zie verder advies 2016. Belangrijkste is de zorg voor uitbreiding biodiversiteit! Zie ook verderop: advies inzake bomen.			6

Bloemenborders : **Maximum aantal punten 6**

Bij de bloemborders zijn aanwezig:	☐ Enkele inheemse soorten aanwezig (1)		
	☐ Ongeveer de helft van de bloemborders bestaan uit inheemse soorten (2)	☐ één of twee soorten ☐ meerdere soorten (2)	
	☒ Overwegend inheemse soorten (4)	☐ enkele soorten (twee à drie) ☒ grote verscheidenheid (2)	6
<p>De grote bloemborder, die als hoofdas over de hele lengte van het terrein loopt, ziet er in geheel veel beter uit en toont een uitgebreide diversiteit aan soorten. Het eerdere advies is goed ingezet en ga zo door! Het door de vereniging recente onderhoudsdraaiboek voorziet in seizoensgericht werkzaamheden en uitvoering daarvan.</p> <p>Advies: Het gaat om een groot oppervlakte en het geheel maakt een indruk van een botanische tuin, dat vraagt veel onderhoud. Voor de toekomst m.b.t. het uitvoeren van het plan, zoals dat is uitgewerkt, versterkt en wordt gebezigd blijft het daarom wel noodzakelijk om veel helpende handen te hebben. Ook hier is monitoring noodzakelijk.</p>			6

Bomen : **Maximum aantal punten 5**

☒ Bomen aanwezig (1)	☒ oude bomen aanwezig (ouder dan 10 tot 15 jaar) (1) ☒ bomen met ecologische waarde voor voedsel en leefruimte voor dieren aanwezig (3)	2 3
<p>Het bosstruweel bevat een groot oppervlaktedeel van het park, hier bevinden zich veel (hoge) bomen. Er is duidelijk verbetering zichtbaar, maar er is hier nog behoorlijk wat winst te behalen op ecologisch gebied. Complimenten voor de 'boswerkers' en hun werkzaamheden. Mooie uitbreiding van het hergebruikte hout aan achterzijde bosstruweel.</p> <p>Bijgeplaatst zijn in bloemenborder: een Bijenboom en een Linde. Om de gezamenlijke composthoop zijn 12 taxussen geplaatst. In de toekomst wil men een trompet plaatsen. Heel fijn, zorg voor naamborden en beschrijving.</p> <p>Advies: Veel meer helpende handen zijn noodzakelijk en een specifiek plattegrond op papier! Zodat een overdracht mogelijk is, zorg hiervoor. Mogelijk kan er worden deelgenomen aan NL doet (jaarlijks terugkomend en geeft subsidie voor deelname) e.a. initiatieven kunnen worden gebruikt om de vraag naar onderhoud en beleidsuitvoering te kunnen oplossen. Denk aan een IVN bomen-werkgroep of vrijwilligers van de Bomenstichting of omwonenden. Er is veel particuliere belangstelling voor bomen. Laat een boom adopteren, genereer hiervoor de onkosten en regel onderhoud door vrijwilligers zijn ook goede initiatieven, die elders in het land hun nut hebben bewezen. Wees inventief en zoek aansluiting!</p> <p>Grotere diversiteit van bomen is ingezet en ga zo door op het gehele terrein, daar waar mogelijk. Denk daarbij aan soorten zoals Acacia ps Robinia, Mispel, maar ook een vijg in de zon is een optie. Denk daarbij aan adviezen inzake aanleg van voedselbossen. Overleg met de gemeente over de mogelijkheden. Maak een bomenpad met beschrijving. De Bomenstichting heeft er eentje, maar zelf realiseren is handiger, omdat dit de binding tussen mensen en bomen (leefomgeving) versterkt.</p>		5

2. Beplanting met natuurwaarde

Algemeen : **Maximum aantal punten 9**

X	Belangrijke voorjaars- en herfstbloemen of rijkbloeiende vaste planten (2)	O alle planten bloeien tegelijk in een bepaalde periode X de planten bloeien gespreid het gehele jaar door (2)	1+1
X	Relatief groot oppervlak met bloeiende planten aanwezig (1)		1
X	Op bewuste plaatsen het dulden van wilde planten als brandnetel e.d. (4)		4
	<p>Er zijn meer inheemse soorten aanwezig, waarvan een deel spontaan is opgekomen door het veranderde maabeleid langs de grote watergang. Ook elders tonen zich meer soorten, maar er moet meer worden toegevoegd, zoals: Teunisbloem, Wilde Reseda, Pastinaak, Grote Valeriaan en Melkdistel, Gele dovenetel, Kleine Maagdenpalm, Lievevrouwenbedstro, Lelietje van dalen, Daslook. De bloemborder is versterkt.</p> <p>Advies: Onder heggen en hagen stinsenplanten plaatsen/uitbreiden, m.n. bij de heggen om het speelterrein is dit een mooie optiemogelijkheid. Deze bloeien in het late winter en vroege voorjaar en zijn goede stuifmeelleveranciers van vroeg vliegende insecten. Denk aan sneeuwkllokjes, sneeuwroem, echte blauwe druifjes, kuifhyacint, wilde narcissen, krokussen</p> <p>(boeren en bonte) kievitsbloemen, winteraconiet, bosanemoon (in bosstruweel) en herfsttijloos. (Dit dient bekeken te worden afhankelijk van de grondsoort ter plaatse). Maak in een plan en tekening duidelijk waar de verschillende planten staan en handhaaf de beplanting.</p>		7

Maatregelen t.b.v. insecten : **Maximum aantal punten 10**

X	Belangrijke stuifmeelleveranciers aanwezig (2)		2
X	Belangrijke nectarleveranciers aanwezig (2)		2
X	Struiken als voedselbron voor rupsen aanwezig (2)		2
X	Schuil/overwinterplaatsen voor inheemse insecten aanwezig (2)		2
X	Overhoeken insectvriendelijk ingericht (2)		2
<p>De grote bloemborder heeft een behoorlijk vooruitgang geboekt. Struiken/heesters zijn bij elkaar gevoegd en ecologische uitbreiding heeft plaats gevonden, zoals het plaatsen van diverse bomen.</p> <p>Advies: Blijf versterking van de natuurwaarde in het oog houden. Van groot belang in overwegingen zijn planten en struiken t.b.v. insecten en vlinders in alle metamorfose stadia, zoals het plaatsen van Kardinaalmutsen. Inzake monitoring; Zie elders in deze rapportage.</p>			10

3. Watervegetatie : Maximum aantal punten 7

O	Mogelijkheden voor de voortplanting van bijvoorbeeld libellen, kokerjuffers en andere insecten aanwezig (2)		
X	Voedsel-, voortplanting- en schuil mogelijkheden voor waterdieren aanwezig (3)	Breid de watervegetatie uit met: pijlkruid en waterweegbree	1
O	Mogelijkheden voor de voortplanting van amfibieën (2)		
<p>Dit punt (langs de grote wateras) wordt en blijft een lastig te veranderen punt. Echter de ervaring bij andere verenigingen is dat wanneer de dialoog en samenwerking wordt aangegaan met gemeente- en waterschappen/hogheemraadschappen er veel winst valt te boeken. Advies: Ga de dialoog aan. De tijd is er rijp voor.</p> <p>De eerdergenoemde mogelijkheid van de drijvende bassins gevuld met waterplanten is kleinschalig uitgevoerd. Goed initiatief! Echter deze moeten onderhouden worden. Momenteel is er niets meer in de bakken aanwezig. Vul ze opnieuw, onderhoud ze. Doe dit eventueel d.m.v. een workshop.</p>			1

4. Verlandings- en ruigtevegetatie : Maximum aantal punten 4

☐	Verlandings- en ruigtevegetatie aanwezig (4)		
	Een eerder genoemde optie in de rapportage van 2016 zou een kleinschalige moeraszone vormen. Ideale locatie is ergens langs de grote wateras. Advies: Zie bovenstaand en gebruik vergroting van biodiversiteit als uitgangspunt, gemeenten zijn gevoeliger geworden, ook al hebben ze niet altijd de financiën ervoor, vaak wil men wel faciliteren met grondwerkzaamheden e.d. Maak er werk van!		0

5. Bos, struwelen, erfbeplanting

Natuurlijke nestelplaatsen/broedplaatsen/schuilmogelijkheden : Maximum aantal punten 7

☒	Doornstruiken aanwezig (2)	☒ dichte doornstruiken (1)	2
☒	Groenblijvende planten aanwezig (2)		2
☒	Andere natuurlijke nestmogelijkheden aanwezig (2)		2
	Zowel het bosstruweel als de hoofdborder hebben veel aanpassingen ondergaan, welk de biodiversiteit ten gunste zijn. Er zijn 2 bomen bijgeplaatst in hoofdborder: een Linde en een Bijenboom. Goede keuze, fijn voor de insecten. Men wil nog graag meer bomen plaatsen zoals een trompetboom. Advies: Heel goed, ga zo door! Zorg voor mooie info-bordjes bij de bomen. Neem contact op met de Bomenstichting. Tip: Maak foto's van de bomen in verschillende seizoenen en maak een tentoonstelling. Trek hiermee aandacht om bezoekers/wandelaars te laten ontdekken wat er zoal op het park te zien c.q. te ervaren valt.		6

6. Wand/gevelbegroeiing : Maximum aantal punten 3

☐	De wanden van de verenigingsopstallen zijn min of meer begroeid (2)	☐ begroeiing van de winkel bestaat uit inheemse klimplanten, namelijk (1) ☐ begroeiing bestaat uit andere beplanting, namelijk	
	De omgeving van het verenigingsgebouw en het terras is met stuk nieuwe inrichting van o.a. een kruidentuin en naamgeving is een aanwinst. Kijk waar het mogelijk is om met hulpmiddelen bijv. Betonijzer-vlechtschermen klimplanten omhoog te laten groeien. Advies: Het afdakje voor de ingang van het gebouw is mogelijk geschikt te maken voor een groen dak of bekijk waar dit kan en voer het uit. Het elektriciteitshuisje bij de ingang van het park is voorzien van een wilgenscherm, daardoor is het minder opvallend, maar vraagt nog wel om begroeiing.		0

b. OVERIGE INRICHTING T.B.V. DIEREN

1. Droge muren/stapel muren : Maximum aantal punten 12

X	Droge/stapel muren aanwezig (2)		2
O	Open niet gevoegde delen zijn aanwezig (2)	O Varens, grassen en bloeiende planten hier en daar in de voegen of op de muur aanwezig (2)	
O	Mos begroeiing op droge/stapel muren (2)		
O	Meerdere specifieke muurplanten aanwezig (2)		
O	Optimale muurbedekking (2)		
<p>Op het tuinpark bevinden zich diverse kleinere stapelmuren en 1 grotere bij het verenigingsgebouw. Laatstgenoemde is geheel overwoekerd en daardoor onzichtbaar geworden.</p> <p>Advies:</p> <p>Pleeg onderhoud aan de grote muur bij het verenigingsgebouw. En hou daarna de situatie stabiel, zodat overwoekering niet meer plaats kan vinden en specifieke soorten, zoals bijvoorbeeld muurleeuwenbek behouden blijven. Uitbreiden van muren overal waar mogelijk op het terrein voortzetten. Organiseer een workshop stapelmuur bouwen en onderhoud. En leg zo meer stapelmuren aan.</p>			2

2. Kunstmatige broedplaatsen/nestplaatsen/schuilmogelijkheden

Kunstmatige schuilgelegenheden van natuurlijk materiaal: **Maximum aantal punten 20**

X	Steenhopen aanwezig (4)		2
X	Houtwallen/rillen aanwezig (4)		4
X	Holen aanwezig (4)		1
O	Broeihoop aanwezig (4)	Voor solitaire bijen en hommels	
X	Dood onbehandeld hout aanwezig (2)		3
X	Bundels van droge plantenstengels (2)		2
<p>Er zijn inmiddels 2 grote en 12 kleine insectenhôtels op het terrein aanwezig.</p> <p>Advies: Blijf onderhoud plegen aan insectenhôtels en aan het hol voor solaire insecten. Uitbreiden is nog steeds mogelijk, kijk bijvoorbeeld eens naar de ingang van het park. Daar is nog veel winst te behalen met inrichting, zoals voorbeelden van nestkasten en informatieborden. Werk dit nader uit.</p>			9

X Verschillende nestkasten aanwezig (2)	De enige nog aanwezige uilenkast is inmiddels onbewoond.	1
X Bijzondere of uitwendige nestelmogelijkheid aangebracht (2)	Eendenkorven	2
X Vleermuiskasten aanwezig (2)	Uitbreiding gaat plaatsvinden met nieuw aangeschafte kasten. Er zijn dan 4 kasten in het bosstruweel.	2
X houtblokken met kunstmatige boorgaten aanwezig (o.a. voor solitairbijen) (2)		2
X Hommelnestkasten aanwezig (2)		1
O Andere insectenhopen aanwezig (mieren) (2)		
<p>De enige uilenkast is helaas inmiddels niet meer bewoond door uilen. Dit is een lastig punt, wat te maken zou kunnen hebben met de toename van exotische halsbandparkieten in de steden en op het park, maar er kunnen ook andere oorzaken zijn, dat de kast niet meer bewoond is.</p> <p>Advies: Neem contact op met Vogelbescherming en kijk of er een plaatselijke vogelwerkgroep (IVN of Sovon) kan helpen bij het oplossen van het probleem van de uilenkast. Vraag hen eveneens samen te werken in monitoring. Monitoring is een dringend advies, daar dit in kaart brengt wat er zoal op het park aanwezig is, leeft. Het bepaald mede de biodiversiteit en maakt over langere termijn steeds duidelijker de situatie zichtbaar. Dit is tevens belangrijk om voor de toekomst het park veiliger te stellen. Blijf uitbreiden met nestkasten en organiseer een (kinder) workshop nestkasten timmeren, waarna deze kunnen worden opgehangen voor het voorjaar aanbreekt. Plaats infoborden en vraag nog meer leden mee te helpen om soorten in kaart te kunnen brengen. Organiseer een vogelcursus en/of vleermuizen bat-detector workshop-avond (ook voor kinderen zeer geschikt, omdat dit in een zomervakantie kan plaatsvinden). Maak contact met vleermuizenwerkgroep, zie hierboven wat geldt voor vogels.</p>		8

Inhoud:

C. *Opstallen en dode materialen van de vereniging*

1. Gebruikte beschermende middelen op verenigingsopstallen
2. Dakbedekking op verenigingsopstallen
3. Verhardingen

C. OPSTALLEN EN DODE MATERIALEN VAN DE VERENIGING

1. Gebruikte beschermende middelen op verenigingsopstallen : maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

Toelichting waarop gebruikt

☐	Geen (onbehandeld) (2)			
☐	Lijndieverf (2)			
☐	Verf op waterbasis (2)			
☐	Andere verf			
☒	Beits		Winkel	
☐	Geïmpregneerd			
☒	Anders, namelijk... glas, trespa, steen.			
				0

2. Dakbedekking op verenigingsopstallen : Maximum aantal punten 10

Meerdere antwoorden mogelijk

opstal

☐	Vegetatiedak (6)			
☐	Rietendak (2)			
☐	Dakpannen (2)			
☒	EPDM-rubber			
☐	Rubberroïd			
☐	Bitumen/asfalt			
☐	Eterniet/asbest			
☒	Overig			
<p>Er is bekeken of het dak van het verenigingsgebouw geschikt is voor zonnepanelen. Dit is niet mogelijk. Wel zijn er mogelijk andere opties, zoals een kleine windturbine en het afvoeren en reinigen van regenwater d.m.v. helofytenfilter (via vijverpartij) en waterhergebruik daarvan.</p> <p>Advies: Een vegetatiedak op een kleinere schuur of op een bijenstal zou een begin zijn en vergt weinig inspanning. Het is een begin, versterkt de natuurwaarden en heeft een positieve uitstraling. Onderzoek wat mogelijk is, wellicht op het schuurtje behorend bij de bijenstal.</p> <p>Tip: www.twaalfambachten.nl. Onderzoek wat mogelijk is. Er zijn (Europese) subsidiemogelijkheden.</p>				0

3. Verharding : Maximum aantal punten 6

Meerdere antwoorden mogelijk

☐ Graspaden (2)		
☒ Houtsnippers (2)		2
☒ Grint/schelpen	Wijze van onderhoud: ☐ begroeiing toegestaan (1) ☒ geen begroeiing toegestaan	
☒ Tegels		
☐ Halfverharding	Wijze van onderhoud: ☐ begroeiing toegestaan (1) ☐ geen begroeiing toegestaan	
☒ Asfalt/bitumen		
☐ Anders	namelijk.....	
Herhaling advies 2016: Let op: houtsnippers verrijken onbedoeld de bodem, gebruik ze niet te veel. Schelpen bestaan hoofdzakelijk uit kalk en hebben een positieve uitwerking op zure bodems. Deze bodembedekking is daarom veelal gunstiger voor het leefmilieu.		2

Inhoud:

D. Inkoop/winkel

1. Aanbod biologische en gangbare producten
2. Aanbod beschermende middelen
3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen
4. Aanbod materialen voor afscheidingen
5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren

D. INKOOP/WINKEL (daadwerkelijk aanwezig, dan wel via bestelling)

- 1. Aanbod diverse producten : Maximum aantal punten 18, indien van een product zowel de biologische als de gangbare uitvoering wordt aangeboden wordt 1 punt per product toegekend.**

		Biologisch	Gangbaar	
X	Bestrijdingsmiddelen	x (2)		2
X	Meststoffen	x (2)		2
X	Potgrond	x (2)		2
X	Zaai- en plantgoed	x (2)	x	1
X	Staken	x (2)		2
O	Anticorrosiemiddelen	(2)		
O	Folies	(2)		
O	Lijmen	(2)		
X	Anders: zand	(2)		1
<p>De winkel ondergaat momenteel een opknapbeurt. Het winkelteam is enthousiast. Informatie over natuurlijk tuinieren, fotomateriaal en brochures met tips zijn volop aanwezig. Bovengenoemde zaken worden geactualiseerd en er is een groot aanbod van gangbare planten en biologische producten van Ecostyle.</p> <p>Advies: Blijf zorgdragen voor een uitnodigend milieuverantwoord aanbod. Actuele informatie en bijvoorbeeld recepten (koken met onkruid) en over biologische preparaten maken de winkel extra aantrekkelijk, ook al wil men niets aanschaffen. Laat zien dat onkruid kan worden gebruikt en feitelijk geen onkruid is. Organiseer een workshop koken met onkruid. Een ruilbord of hergebruik-plek inrichten past hierbij. Stinsenplanten/bolletjes in het assortiment en geef hierover informatie op papier en/of poster. Zorg voor praktijkvoorbeelden op het terrein! Tip: maak het aantrekkelijk om gezinnen uit te dagen een wandeling op het park te maken. Denk bijvoorbeeld aan een kinderpuzzeltocht, verkrijgbaar in de winkel.</p>				10

- 2. Aanbod beschermende middelen : Maximum aantal punten 4 NVT**

O	Lijnolieverf (2)		
O	Verf op waterbasis (2)		
O	Andere verf		
O	Beits		
O	Impregneer middelen		
O	Overig		
			nvt

3. Aanbod bouw- en tuinmaterialen : Maximum aantal punten 4

☐ Hout	☐ Onbehandeld (2) ☐ Behandeld	
☐ Gerecycled materiaal (2)		
☐ Steen		
☐ Dakpannen		
☐ EPDM-rubber		
☐ Rubberroïd		
☐ Bitumen/asfalt		
☐ Eterniet/asbest		
☐ Overig		
		0

4. Aanbod materialen voor afscheidingen : Maximum aantal punten 1 NVT

☐ Onbehandeld hout (1)		
☐ Geïmpregneerd hout		
☐ Gaas		
☐ Anders, namelijk ...		
		nvt

5. Aanbod ondersteunende producten ten behoeve van dieren : Maximum aantal punten 2

☒ Aanwezig (2)		2
Verkoop van producten van Stichting Ipse.		2

Inhoud:

E. Interne Milieuzorg

1. Energiebronnen en -gebruik
2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation)
3. Opvang en afvoer van regen- en/of afvalwater

E. INTERNE MILIEUZORG

1. Energiebronnen en -gebruik voor verenigingsofstallen : Maximum aantal punten 9

X	Elektra		
O	Zonne-energie (2)		
O	Windenergie (2)		
x	Gas		
x	Maatregelen voor zuinig energiegebruik zijn genomen (5)	Dubbelglas, houtkachel, waterbesparende kraan, besparingsknoppen en lichtsensoren in toiletten en hal.	4
Advies: De interne milieuzorg draagt naast haar directe functie een voorbeeldfunctie. Maak dit tot uitvoerend beleid, op dit punt valt nog heel wat winst te halen. Zie elders opmerking over windturbine en hergebruik water.			4

2. Scheiding, opslag, hergebruik en verwerking afvalstoffen (milieustation) -collectief- Maximum aantal punten 11. Voor elke categorie gescheiden inzameling: 1 punt.

O	Inzamelen huishoudelijk chemisch afval in afgesloten depot		
O	Inzamelen papier		
O	Inzamelen glas		
X	Inzamelen GFT-afval		1
X	Composteren GFT-afval	X Composthoop collectief ingepast in de omgeving (1)	2
X	Inzamelen overig groen afval		1
X	Composteren overig groenafval		1
X	Hergebruik van snoeihout		1
X	Hergebruik van bouwafval		1
O	Anders, namelijk ...		
Om de composthoop is een mooie haag gemaakt. Kijk wat er meer mogelijk is!			7

3. Opvang en afvoer regen- en/of afvalwater : Maximum aantal punten 5

X Opvang regenwater voor direct gebruik (bv.regenton) (1)	O Regenwater wordt gebruikt (1)	1
X Afvoer regenwater naar vijver /sloot (1)		1
O Afvoer regenwater naar poel (1)		
O Afvoer regenwater naar bezinkput		
O Afvoer regenwater naar riool		
O Afvoer afvalwater naar oppervlaktewater		
O Afvoer afvalwater in bodem (septic tank)		
O Afvoer afvalwater naar helofytenfilter (zuiveringsveld) (1)		
X Afvoer van afvalwater via riool		
O Ander, namelijk, ...		
		2
<p>Advies: Op het gebied van waterbeheersing en hergebruik kan nog veel winst worden geboekt. Denk aan uitgebreid gebruik van regentonnen, maar er kan tevens worden gedacht aan de realisatie van een helofytenfilter voor de reiniging van het afvalwater uit de verenigingsgebouwen.</p>		

Inhoud:

F. Voorlichting door de vereniging

1. Voorlichtingsplan
2. Schriftelijke voorlichting via verenigingsblad
3. Voorlichting via mededelingenbord
4. Voorlichting in de winkel/inkoop
5. Tuinbegeleiding
6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies

F. VOORLICHTING DOOR VERENIGING

1. Voorlichtingsplan : Maximum aantal punten 6

X	Aanwezig (1)				1
X	Wordt actief uitgevoerd (5)				5
<p>Er is een keurig uitgewerkt voorlichtingsplan recent gerealiseerd en er is een draaiboek inzake onderhoud van gemeenschappelijke taken en borders. Advies: Draag zorg voor de beleidsuitvoering van het voorlichtingsplan, zo is denkbaar dat men bij aannahme van nieuwe leden hen niet alleen wijst op het gevoerde natuurvriendelijke beleid, maar dit zelfs als eis stelt. Dit is nu mogelijk gezien er veel aspirantleden op de lijst staan.</p>					6

2. Voorlichting via verenigingsblad, (digitale nieuwsbrief) en website : Maximum aantal punten 15

	regelmatig	af en toe	nooit		
O	Voorlichting over milieuvriendelijk tuinieren	X (5)	(1)		5
O	Voorlichting over natuur	X (5)	(1)		5
O	Voorlichting over andere relevante onderwerpen	X (5)	(1)		5
<p>Er is een vaste pagina in het verenigingsblad. Dit onderwerp is eveneens op de website is geactualiseerd. De winkel en in het verenigingsgebouw is veel terug te vinden over natuurlijk tuinieren. Heel goed en ga zo door!</p>					15

3. Voorlichting via mededelingenbord : Maximum aantal punten 5

Voorlichting over natuurlijk tuinieren	X regelmatig (5) O soms (1) O nooit			5
				5

4. Voorlichting in de winkel/inkoop : Maximum aantal punten 4

X	Mondeling (door beheerder) (2)		2
X	Schriftelijk (bij producten of aan de balie) (2)		2
Advies: Blijf actief inzetten op voorlichting. Neem telkens een onderwerp gerelateerd aan het seizoen. En communiceer dit via de verschillende kanalen. Denk daarbij aan meer borden plaatsen.			4

5. Tuinbegeleiding (persoon of commissie) : Maximum aantal punten 9

X	Aanspreekpunt aanwezig (5)		5
X	Aanspreekpunt houdt noodzakelijke kennis regelmatig bij	Via X tijdschriften en boeken (1) X cursussen (2) X anders (1)	4
			9

6. Cursussen, lezingen, tentoonstellingen, excursies : Maximum aantal punten 25

regelmatig
af en toe

nooit

X Cursussen	(5)	X (1)		1
X lezingen	(5)	X (1)		1
O Tentoonstellingen	(5)	(1)		
X Excursies	(5)	X (1)		1
X Anders: Audio rondwandelingen/natuurwaarnemingen	X (5)	(1)		5
Blijf actief met aanbod van workshops/cursussen. Er komt een Groenmarkt in 2021, indien dit mogelijk is om uit te voeren. De (aspirant) leden moeten op deze wijze geprikkeld en verbonden blijven. Biedt desnoods in de winterperiode online cursussen aan. Maak vlogs, die kunnen worden gebruikt en richt een tentoonstelling in. Hoe beter men geïnformeerd is over het natuurlijk tuinieren, hoe meer het leeft. De tijd is er rijp voor.				8

III BIJZONDERE ELEMENTEN

Bonuspunten (max 5 per element).		
NATUURLEERPAD	Er is een natuurpad uitgewerkt dat start bij de ingang en via het bos en Vlindertuin loopt. Zorg voor meer informatie hieromtrent. Denk aan een plattegrond en een boekje met tekst en uitleg. Maak dit bekend voor leden en niet-leden in de (nabije) omgeving.	4
NATUURTUIN	Bij de kas is een fraaie natuurtuin met vijver/poel gerealiseerd en voorzien van een rustpunt en diverse dieren/insecten hotels. Helaas is het onderhoud achterstallig geraakt.	4
INFORMATIEBORDEN VOOR BEZOEKERS	Ingangsbord e.a. infoborden zijn verbeterd en er zijn verspreid over het tuinpark informatieborden geplaatst. Onderhoud en uitbreiding blijft aandachtspunt.	5
NAAMGEVING PLANTEN, BOOMSOORTEN	Breid het assortiment uit!	2
BIJENSTAL	Mooie bijenstal met 5 kasten bij het werkschuurtje en instructieplaats. Actieve imker maakt ook werk van voorlichting aan diverse doelgroepen.	5
THEMATUINEN (3)	Er is een vlindertuin, een zogenoemde taartpunt met (geneeskrachtige) kruiden. Een schaduwtuin en halfschaduw tuin zijn gerealiseerd. Verder is er een cultuurtuin ingericht met oude landbouwmachines/gereedschappen. Voor de kinderen is 'Sneeuwvitje en de dwergen' aanwezig.	15
BLOEMENAKKERS/onderbegroeiing	Er is geëxperimenteerd met onderbegroeiing langs het kinderspeelveld. Helaas is het project beëindigd als gevolg van onmogelijkheid van de handhaving ervan. Maak een nieuw plan met het planten van stinsenbollen en voer dit uit.	-

RONDLEIDINGEN	Rondleidingen en andere activiteiten dragen bij aan bekendmaking en bewustwording van de wijze waarop het complex is/wordt ingericht en onderhouden vormt voor leden en niet-leden ten alle tijden een belangrijk aandachtspunt en niet uitsluitend met PR als uitgangspunt. Het bijenstal-project is daar een goed voorbeeld van. Kijk wat verder mogelijk is en zorg voor een jaarprogramma, waarin een structuur aanwezig is. Maak veel gebruik van deze prachtig verworven locatie!	
BANKJES VOOR WANDELENDE BEZOEKERS	Er zijn 3 bankjes, helaas is het bankje bij de ingang verdwenen. Vraag een nieuwe te plaatsen aan de gemeente.	1
PADDESTOELENPAD IN BOSSTRUWEEL	In het bosstruweel komt een paddestoelenpad, waar zich veel verschillende soorten bevinden. Er is veel dood hout verwerkt en heeft aan de achterkant een mooie afscheiding naar de buitenzijde, waardoor het zicht op wegen en appartementen nauwelijks meer zichtbaar is. Zoek samenwerking met een mycologenvereniging om de soortenrijkdom van de zwammen te inventariseren en monitoren. Organiseer in het seizoen een excursie en voorzie soorten dan van informatie, zie verder PR.	5
SPEELWERKTUIGEN	Er is in 2019 een fraaie nieuwe speeltuin gerealiseerd, helaas is deze niet natuurlijk, maar wel met duurzaam materiaal. Maak een plek waar kinderen ook kunnen spelen met natuurlijke materialen zoals bijvoorbeeld een wilgenhut of tunnel voor kinderen. Zorg tevens voor bouwmaterialen en eventueel reliëf in dit gedeelte.	1
AMFIBIEËNPOEL	De amfibieënpool/padden/vijver, welk zich bevindt in de natuurtuin heeft dringend onderhoud nodig, evenals de omgeving ervan. Gelukkig is het open karakter behouden gebleven. Draag voortdurend zorg voor de begroeiing in de omgeving, dit vergt kennis en aandacht. Inrichten is geschiedt, maar handhaven (behouden) van biotoop is voor nu en toekomst noodzakelijk. Er is in de nabijheid een experiment uitgevoerd met vergeten groenten. Jammer genoeg is dit op deze plek niet geslaagd. Kijk of het elders mogelijk is en zorg voor juiste oever- en waterbegroeiing.	3

PLUKTUIN	Het gehele openbare groen is pluktuin	5
BOMENAANPLANT		3
TOTAAL AANTAL BONUSPUNTEN		53